Ner 64.

WTOREK 15 Grudnia 1818 r.

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Obwieszczenie. Z powodu nowego z Dyrekcią Poczt zawartego, a przez Kommissją Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji zatwierdzonego układu, Wydawcy odpowiedzialni Gazety Codziennéj uwiadomiają, iż cena jéj na rok przyszły o dwa złote rocznie podwyższoną została dla Prenumeratorów odbierających ją przez pocztę. Tak więc Prenumerata na rok przyszły z pocztą kosztować będzie rocznie Złłp: 52, półrocznie 26, kwartalnie 13. Prenumerata w Warszawie jak dotąd rocznie 40, półrocznie 20, kwartalnie 10 Złotych. -- Przy kończącym się Kwartale; upraszamy Prenumeratorów ażeby wcześnie zgłosić się raczyli.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE.

z Paryża dnia 26 Listopada.

Minister Spraw Wewnętrznych dał miłe zapewnienie autorom, iż pisma ich uważane będą jako ich własność, jako ich dziedzictwo, którego nikomu nie będzie wolno naruszać i nie staną się już jak dawniéj, po upływie dziesięciu lat własnością powszechności.

Urodziło się w Paryżu w roku 1817 osób 23,759 między któremi było 12,119 chłopców a 11,649 dziewcząt. Umarło osób 22,124. Tak więc urodziło się osób 1635 więcéj niż umarło. W tymże roku zawarło 6382 małżeństw, z których 5171 było chłopców z pannami, 355 chłopców z wdowami, 605 wdowców z pannami, a 251 wdowców z wdowami.

W skutku uchwały tutejszéj rady miejskiéj, wszystkie wielkie Teatra Paryża mają być oświecane gazem.

Otwiera się w Paryżu nowy (Théatre français) Teatr Francuski. Będzie on stał pod bezpośrednim zarządem Ministra Dworu Królewskiego. Teatr ten otrzyma nowe prawa. Mówią iż dla niego ustanowionym będzie sąd na doświadczanie Aktorów i sąd na wybór dzieł. Ten sąd składać się ma z samych Aktorów jako to: z PP. Talmy, Picard, Renouard i innych. Sąd doświadcza Aktorów, albo wyznacza im rok proby i przyzwoitą płacę, albo pozwala im występować na scenę. Znajomi i wsławieni Artyści przyjmowani będą bez próby, jak naprzykład Panna George, która wychodzi z dawnego Teatru francuskiego. Artyści Odeonu jako to: PP. Clozel, Perraud, Chaville, Armand i Watwille wchodzą do nowego Towarzystwa.

Talma żąda 1,000 franków za każde wystąpienie na scenę. P. Baptiste domaga się aby córce jego oddano główne role, i ażeby oddalono Pannę Regnier. Te dwa zbyteczne żądania gnębią Zarządców Teatru. Zdaje się że Talma ma chęć grania na obu Teatrach Francuskich.

Dnia 23 b. m. wieczorem były wielkie narady u Ministra Skarbu, na które zebrali

się najznakomitsi, bankierowie, kupcy i kapitaliści.

Wychodząca tu w Angielskim języku Gazeta, donosi: iż wydatki Francji na rok przyszły, o 285 miljonów franków zmniejszone zostały.

Pomiędzy wygnanemi których w Rzymie Król obojga Sycylji do łaski i kraju powrócić raczył; znajduje się Hrabia Zurlo. — Był on za panowania Mürata Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Przybył tu Rossyjski Minister Hrabia Pozzo do Borgo i miał posłuchanie u Króla.

z Hamburga 4 Grudnia.

Grubą żałobę włożono na dworze Hanowerskim z powodu śmierci Królowy Wielkiej Brytanji. 28. z. m. uderzyły posępnie dzwony, i po wszystkich Kościołach miano mowy pogrzebowe na pamiątkę śmierci tej Monarchini.

W Glocestershire niedawno rzeźnik zabił ciele i znalazł w nim dwa serca, z których każde po 5 funtów ważyło. Jakież to czułe ciele być musiało.

We wschodnich państwach Stanów Zjednoczonych Ameryki, gdzie już tyle cudów natury i pomników wieków zeszłych odkryto oprócz kości Mammutu, jaskiń mammutowych, kopalni solnych, mumji, starych kruszców, i warowni, wynaleziono teraz w prowincji Ohio, źródło Oleju. W tém źródle nieustannie gotuje się olej, i wylewa się w strumień. Olej ten jest tak delikatny jak olej, wydobywany z głowy ryby zwanej Cachelots. Co tydzień dostarcza źródło 5 baryłek (barolets) oleju.

z Wiednia 25. Listopada.

N. Cesarz i N. Cesarzowa oczekiwani tu są na dzień 3 Grudnia. Utrzymują że przed miesiącem Lutym, nie wyjadą do Neapolu, skąd mieli jechać do Rzymu i zabawić przez zapusty.

Hospodar Wołoszczyzny, który bojąc się smutnego losu dla siebie, z całą rodziną schronił się do Siedmiogrodzkiej ziemi, udał się teraz do Szwajcarji. Ma on z sobą znaczne kapitały, a jeszcze ich więcéj poumieszczał na pierwszych bankach Europy. Przez ostatni pokój zawarty między Państwem Rossyjskiém a Portą Ottomańską, miejsce jego zapewnioném mu zostało na lat 7. Ten czas upłynie dopiero z końcem roku przyszłego. Z tego powodu utrzymują, iż za zgodą obu Mocarstw, mianowany będzie Namiestnik Hospodara.

Opowiadają, iż Sułtan Turecki oglądając wspaniały Dom pewnego Ormjanina, spytał się ile go kosztuje. Ormianin nie chcąc dać poznać jak jest bogatym, podał tylko trzecią część wartości. Sułtan kazał mu tę cenę wypłacić: Ormianin stratę musiał ponieść w milczeniu. Wytrzymał go Sułtan półmiesiąca, potém przesłał mu resztę z następującym listem: Powiedział Prorok: Kłamca sam się w sici swoje chwyta, doświadczyłeś tego; ale Wielkość Pana Twego nie pozwala mu korzystać z ułomności twojej.

z Madrytu 12 Listopada.

Listy z Kadyxu pod dniem 7. b. m. donoszą ciągle o zamierzonéj wyprawie przeciw Ameryce. Hrabia Abisbal był tylko tymczasowo mianowany Naczelnikiem Andaluzji. Zamiarem tej nominacji było powierzenie Mu zupełnej Władzy cywilnej i wojskowéj, aby nie doznał żadnéj zwłoki w czynionych przez siebie rozporządzeniach. Znana moc charakteru tego Jenerała, zniweczyłaby wszelkie zachodzić mogące przeciwności, ale wszystkie działania Jego, dla niedostatku pieniędzy będą próżnemi, tém więcéj gdy po zupełném upadku handlu, nie masz już źródła, z któregoby skarb mógł się zasilenia spodziewać.

Z trzech fregat Rossyjskich, dwie jak słychać, mają udać się do Vera-crux, zkąd spodziewał się Dwór przy tej sposobności otrzymać 6. miljonów pjastrów tamże leżących.

z Londynu 28 Listopada.

Dzienniki tutejsze zawierają wiele Anekdot, dowodzących jak łaskawą i miłosierną była zmarła Monarchini. Między innemi: Kiedy bank Windsorski płacić przestał, wie-

u uboższych mieszkańców, którzy szczupłe majątki swoje na tymże banku pomieścili, pogrążonych było w ostatniej nędzy. Zaledwo dowiedziała się o tém Królowa, rozkazała natychmiast 400. funtów szterl:, na wsparcie dla tych biednych wypłacić. Za Jej przykładem poszły Xiężniczki i Damy Dworskie, a tym sposobem kilkadziesiąt familji ocalonych zostało.

Dziennik the Thimes donosi: iż jak pokazuje się z odbieranych listów z Akwisgranu, cały pozór o odkrytym na Wyspie Ś. Heleny spisku, zasadzał się jedynie na dwuznacznej Korrespondencji (an equivocal correspondance).

Przed 13stą laty uciekł Sługa jednemu z Kupców tutejszych, zabrawszy mu pewną ilość pieniędzy. Długo, na próżno go śledzono; teraz dopiéro, odebrał tenże Kupiec 1136. funtów szter: a przytém list od rzeczonégo sługi z tém objaśnieniem: iż zabranemi pieniędzmi zapewnił już los dla siebie, czuje się przeto obowiązanym odesłać Mu całą summę wraz z prowizją.

Deputowani od Rzeczypospolitéj Venezuelskiéj ogłosili tutaj, iż Rząd upoważnił ich do zapożyczenia 100,000. funtów szterl. Pożyczka ta podzieloną będzie na 100. równych Akcyj, za które pożyczający, otrzymać będą mogli ziemię nad brzegami rzeki Orenoko.

W zjednoczonych Stanach Ameryki, a szczególniej w Gieorgji, plantacje cukru znaczny postęp uczyniły. Grożą one upadkiem Angielskim plantacjom w Indjach wschodnich, ponieważ tam i podatki publiczne są mniejsze, i potrzeby życia nierównie obfitsze i tańsze.

Odbieramy z Hiszpanji wiadomości następujące: Wszystkie listy z Carracas donoszą o krytycznem położeniu Jenerała Morillo. Donosi ten Rządowi, że prócz Osad rozłożonych po Miastach, 1000. tylko ma ludzi, na których rachować może. Ponieważ co do żołnierzy na miejscu zaciągnionych ci, przy pierwszej sposobności przechodzą na stronę Niepodległych. Prócz tego, Wojsko jest bez odzieży, i znużone ustawiczną wojną. Władze Cywilne tameczne, wzywają również o pomoc Hiszpanją, inaczej nie będą w stanie nawet tych kilku miast utrzymać, które jeszcze są w posiadłości Hiszpanów.

Zdanie powszechne o sprawie z Osadami, zmieniło się w Hiszpanji. Znikły te pochlebne nadzieje, któremi ożywieni byli Hiszpanie gotując tę wielką wyprawę, sądzą już, że im więcéj złego niż dobrego przyniosła. Długo, póki można było, nie wydawał Rząd przed Narodem, co się dzieje w Ameryce; ale wreszcie dowiedziano się z Listów, które niekiedy i skrycie odbierali Obywatele od wojskowych, Naczelników tej nieszczęśliwej wyprawy, o stanie rzeczy; a wiadomość ta wkrótce rozeszła się po kraju, i sprawiła okropne wrażenie, które się codzień pomnaża, bo codzień dochodzą nowe doniesienia o stratach które z tego powodu ponosi handel morski. Dworzanie i Rada Królewska, powątpiewają już nawet o bezpieczeństwie Państwa.

Narzekania ludu i potrzeby tak publiczne jak prywatne, pomnażają się ustawicznie. Skarb nie posiada jednego dolara. Wojsko niepłatne. Na dniu 3. b. m. Podskarbiowie Inkwizycji, pożyczyli Rządowi 350,000. realów na żywność dla Wojska Krajowego, które szemrać już zaczęło. Xiążę Infantado rozdzielił pomiędzy żołnierzy z własnéj kieszeni 60,000. realów, aby ich uspokoić.

TEATR NARODOWY.

SZARLATAN.

Nie będę rozbierał szczegułowo kompozycji Muzyki w téj sztuce, długo potrzebowałbym słyszeć ją kilkanaście razy raz po raz, tak jak się to dzieje we Włoszech, w ten czas wszystkie piękności, i wady jeżeli jakie się znajdują, w jasnym świetle postrzeżone byćby mogły. W ogólności jednak nie można zamilczyć: iż muzyka *Szarlatana* za-

wsze z upodobaniem słuchaną będzie. Prostota i wyraz natchnienia w śpiewach, oraz pełność harmonji stanowią rzetelne bogactwo i stałą podporę podobnych płodów. Słyszałem kilka głosów obok mnie utrzymujących, jakoby ta muzyka za nadto wiernym była naśladowaniem autorów Włoskich. — Co do mnie bez partycji w ręku dzieł podobnych, takich posądzeń nigdy czynić nie poważę się; owszem przez długi pobyt we Włoszech, dosyć obznajomiony z muzyką tamtejszą, śmiem jednak zapewnić, iż w niczém przywłaszczenia cudzej własności nie postrzegłem. W ogule przypomina mi ta Opera muzykę Włoską, ale uważam to za największą zaletę dla Kompozytora, iż nieodmieniając nigdy myśli poety wyrazem muzyki, potrafił utworzyć to podobieństwo. Bo dotychczas bowiem te tylko twory muzykalne są za dobre uznane powszechnie, które melodją Włoską przypominają. Podnieśli ją niekiedy cudzoziemcy zbogaceniem harmonji, ale ta korzyść sztuki, nigdy niewyrówna tworom natchnionym pięknością natury i upowszechnieniem muzykalnéj tkliwości. Zamiast więc wyszukiwania wad w tém pięknym dziele Pana Kurpińskiego cieszmy się myślą, iż rodak urodzony i wychowany w pośród lodow Polski bez żadnego cudzoziemskiego wpływu daje nam nadzieję posiadania własnéj muzyki. Może też o ile nam przyrodzenie ujęło dobroczynnych promieni słońca, o tyle powiększyło moc i ogień szczególnéj imaginacji. Finał pierwszego aktu pełen życia, wyrazu i harmonji, wzbudził we mnie tę myśl.

Co do samej sztuki. Lubo wydaje dowcipem Autora, i jest zdatną wszelkich przedłużeń, jakich muzyka wymaga, mogłaby być jednakowo nieco skroconą, oczyszczoną z kilku szarad, i tam daléj i tam dalej.

Exekucja w ogólności była dobra. — Pan Zdanowicz jest jedyny w téj sztuce. Prosilibyśmy nieco o lepsze wyuczanie się ról, gdyż jeżeli w mowie przykre są przerwy, przy muzyce łamanie słów jest nieznośne.

A. G.

(Nadesłana przez Pana Y. recenzja tejże saméj Opery, dla niedostatku miejsca, odkłada się do Numeru jutrzejszego.)

DONIESIENIE.

Niżéj podpisany ma zaszczyt donieść Amatorom malowideł olejnych, iż otrzymał ostatni transport swego zbioru malowideł olejnych; który do 17 b. m. codziennie od godziny trzeciej po południu jest do widzenia, na Długiéj ulicy w hotelu Drezdeńskim pod Nrem 17.

DOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE, czynione w Warszawie przez Ant: MAGIER.

Dnia	Termometr		Barometr			Wiatr	Stan Nieba	Wysokość wody na Wisle	
rano.	ciepła	zimna	cale	linje	łocz: li:			łokcie	cale
14 Grudnia.		9	27	10	5	Południowy.	Szron.		8

Wydawcy odpowiedzialni. Hrabia Kiciński J. Morawski